

ЗЕНИТ

СПИСАНИЕ ЗА НАУКА, ЛИТЕРАТУРА,
КУЛТУРА И УМЕТНОСТ

6-7

6-7/2021

ЗЕНИТ

СПИСАНИЕ ЗА НАУКА, ЛИТЕРАТУРА, КУЛТУРА И УМЕТНОСТ

Издавач:

Друштво за наука, литература, култура и уметност
„Иван Василевски“ - Струмица

Главен и одговорен уредник

Ана Витанова – Рингачева

Уредници

Сузана Мицева
Далибор Плечиќ

Редакција

Никола Шимиќ - Тонин (Хрватска)
Марија Павловиќ (Србија)
Урсула Келер (Австрија)
Олга Лалиќ – Кровицка (Полска)
Васил Дрвошанов (Македонија)

Лектура

Васка Кирова

Дизајн на корица

Ване Костуранов

Списанието ЗЕНИТ е финансирано од Министерството за култура на Република Северна Македонија и од буџетот на Општина Струмица.

СОДРЖИНА

СЛИКА ПРВА.....	7
АНА ВИТАНОВА - РИНГАЧЕВА. ГОДИНАТА 2021.....	13
НЕСУМОСАМЕН ВО СВЕТОТ (Интервју на Христо Петрески со Блаже Конески).....	20
ГО НЕМАМЕ ГОЛЕМИОТ ЧОВЕК МЕЃУ НАС (Интервју со проф. д-р Вера Стојчевска - Антиќ.....	24
ДЕЛОТО НА БЛАЖЕ КОНЕСКИ СЕКОГАШ БАРА НОВИ ПРИОДИ И ПРОУЧУВАЊА (Интервју со Атанас Конески, секретар на Фондацијата за македонски јазик „Небрегово“).....	40
Олга ПАНКИНА. СО ПОЧИТ КОН ДЕЛОТО НА БЛАЖЕ КОНЕСКИ (Мој придонес во популаризацијата на делото на Конески во Русија).....	44
Васил ТОЦИНОВСКИ. МОИТЕ ПРОФЕСОРИ.....	51
Иван АНТОНОВСКИ. „ГЛАДНА КОКОШКА ПРОСО СОНУЕ“ КАКО КНИЖЕВНА И КУЛТУРОЛОШКА НЕСЛУЧАЈНОСТ (Обид за препрочитување на единствениот објавен драмски текст на Блаже Конески).....	64
Марија ИВАНОВА. „ЈАЗИКОТ Е НАШАТА ЕДИНСТВЕНА НЕПОДЕЛЕНА ТАТКОВИНА“ (По повод 100-годишнината од раѓањето на Блаже Конески).....	71
Валентина ТРАЈАНОВСКА. ЗА КОНЕСКИ ВО ТЕГЛИЧКА СО СИНТАКСИЧКА КАША.....	78
Марија БРНДЕВСКА. БЛАЖЕ КОНЕСКИ ЗА НАЦИОНАЛНОТО ПРЕЖИВУВАЊЕ.....	83
Ѓорѓи ЗИМБАКОВ. ДОБАР КАКО МАЈКА.....	85
Елена СОКОЛОСКА. НЕ ВЕРУВАМ ДЕКА НЕКОЈ ЌЕ МИ ПОВЕРУВА.....	91
Милена РИСТОВА-МИХАЈЛОВСКА. НА БЛАЖЕ КОНЕСКИ.....	94
Христо ПЕТРЕСКИ. АНГЕЛОТ ОД НЕБРЕГОВО (десет пеења за единствениот и неповторливиот Блаже Конески).....	102

СЛИКА ВТОРА.....	107
I ПОТРАГА ВО ДВА НОСА.....	108
ДУХОВНОСТА Е ЕДИНСТВЕНИОТ НАЧИН ДА СЕ СПАСИМЕ ОД СЕ ПО АГРЕСИВНИОТ И ПОСТОЈАН НЕДОСТИГ И БЕДНОСТ (Интервју со Владимир Зарев, писател и универзитетски професор).....	110
ПИСМЕНА КОРЕСПОНДЕНЦИЈА ПОМЕЃУ МОНИК ШВИТЕР И НИКОЛА МАЦИРОВ.....	119
II ПРУГА.....	126
Радмила ПЕТРОВИЌ (Србија).....	128
Катарина САРИЌ (Црна Гора).....	131
Искра ПЕНЕВА (Србија).....	135
Бреда СЛАВИНЕЦ (Словенија).....	136
Ибрахим ОСМАНБАШИЌ (Босна и Херцеговина).....	138
Јернеј КУСТЕРЛЕ (Словенија).....	141
Вонбјошт ВАНГ (Фарски острови).....	143
Марам АЛ-МАСРИ (р.Сирија, живее во Франција).....	145
Наталија НЕДЕЛКОВА (Бугарија).....	147
Лејла КАЛАМУИЌ (Босна и Херцеговина).....	149
Лана БАСТАШИЌ (Србија).....	153
Зорница ГАРКОВА (Бугарија).....	156
Лалка БЕНЃУЗОВА (Бугарија).....	162
III ГУНА.....	164
Љулзим ХАЗИРИ.....	166
Катерина ПАНОВ-КОЖАРОВ.....	170
Митко ГОГОВ.....	171
Тихомир ЈАНЧОВСКИ.....	173
Далибор ПЛЕЧИЌ.....	174
Даниела АНДОНОВСКА-ТРАЈКОВСКА.....	176
Дејан КРСТЕСКИ.....	178

Павлина АТАНАСОВА.....	180
Мартина ДАНИЛОВСКА.....	182
Александра САРКОСКА.....	184
Верица АРАПОВА.....	186
Тони ЦОРЛЕВ.....	188
Марина ДАНИЛОВСКА.....	190
Ѓургица КОСТАДИНОВСКА.....	193
Игор ПОП ТРАЈКОВ.....	196
Елена ПЕТКОВСКА.....	200
Златка ПЕТРОВА.....	202
Вангели ПЕТРУШУ.....	204
Усниe АСАНОВСКА.....	205
Михаела СТЕФАНОВСКА.....	207
IV П(Р)ОГЛЕДИ.....	208
Ана ВИТАНОВА-РИНГАЧЕВА. ЧУДОВИШТЕТО ВО НАС! (Одгласи по прочитот на романите „Пропаст“ и „Чудовиштето“ од Владимир Зарев и преведувачкиот подвиг на Бранислав Мирчевски).....	210
Ариан ЛЕКА. ИСТРЕБУВАЊЕТО НА ДРУГИОТ ОД МЕТЕОРОЛОШКАТА КАРТА.....	224
Сузана МИЦЕВА. ИВАН КОТЕВ – ПОЛОВИНА ВЕК ЧУВАР И ЗАПИСНИЧАР НА НАРОДНИОТ БИТ.....	231
Соња ЕНЦЕКОВА-СОПОТСКА. ФЕНОМЕНОЛОШКИОТ АСПЕКТ НА ЖРТВАТА ВО МАКЕДОНСКИОТ ПОЕТСКИ ФОЛКЛОР.....	235
Стево ПАВЛОВСКИ. ФЕНОМЕНОТ НА ПЦОВКИ И ВУЛГАРНИ ЗБОРОВИ ВО ДРАМСКИОТ ДИСКУРС НА ДЕЈАН ДУКОВСКИ.....	245
Сузана МИЦЕВА. СТИХ УЛОВЕН ВО ОД (Кон поетската збирка „Усменија“ од Мариета Дукиќ).....	256
Снежана СТОЈЧЕВСКА. КОН ПОЕТСКАТА КНИГА „ГОЛЕМАТА ПРЕГРАТКА“ ОД ПАВЛИНА АТАНАСОВА.....	258
V АРТитектура.....	261
Никола ПИЈАНМАНОВ. СТО ГОДИНИ ТВОРЕЧКА САМОТИЈА.....	264
Софија и Горан ТРЕНЧОВСКИ. НОВИ МОТИВАЦИИ, ДВИЖЕЊА И ПАТЕКИ. Еден пандемиски преглед на „Астерфест“.....	266

Иван АНТОНОВСКИ

„ГЛАДНА КОКОШКА ПРОСО СОНУЕ“ КАКО КНИЖЕВНА И КУЛТУРОЛОШКА НЕСЛУЧАЈНОСТ.....

(Обид за ѓрејрочишјување на егинсшвениош објавен грамски шексш на Блаже Конески)

При анализа на целосната, неселектирана библиографија на Блаже Конески, меѓу другото се воочува фактот дека бројот на неговите текстови / дела објавени во првата година по Ослободувањето, односно во 1945 година е импозантен – дури 20 текстови, и тоа без меѓу нив да се вбројуваат текстовите објавени во „Остен“. Најголемиот дел од нив се од областа на лингвистиката, како и од областа на книжевната историја, естетиката и журналистиката, но покрај нив и двете публикации во коишто се јавува како редактор, се и четири преводи и две објавени уметнички дела – поемата „Мостот“ и драмолетката „Гладна кокошка просо сонуе“. Нагласувањето на импозантноста на бројноста на текстовите од опусот на Конески се потпира на перцепцијата дека таа се има случено во една клучна, пресвртна година на непрекинати обиди и настојувања за засилено

остварување на македонската како современа национална култура и за развој на македонскиот литературен јазик како нејзин суштествен елемент, и тоа како што посведочува самиот Конески, преку оригиналната и преводната литература, преку театарот и радиото, весниците и учебниците, како и преку другите форми на културно-општествениот живот. А тогаш, речиси штотуку дипломираниот Конески има само 24 години и објавува 20 текстови од коишто не мал дел и денес се едни од клучните референци не само во историографското, хронолошко проследување на современата македонска култура и на развојот на македонската лингвистика и книжевна наука, туку и во критичкото, научно вреднување на некои дела и прашања за коишто се осврнува младиот Конески. Се чини дека и квалификативот „импозантен“, недоволно го истакнува влогот на Конески во тогаш-

ниот општествен и културен контекст, од аспект на устројувањето на македонското културно, но и научно живеење, особено ако се има предвид и неговата севкупна улога во оформувањето на Македонскиот народен театар и на новиот, македонски универзитетски центар – на Универзитетот во Скопје.

Ама сепак, ако се анализира колкаво внимание е посветено на секој од тие текстови на Конески при валоризацијата на неговото севкупно дело, се доаѓа до констатација дека се чини најмалку внимание е посветено и пред сè само попатно се споменува „Гладна кокошка просо сонуе“. Оттука се наметнува дилемата зошто низ годините, толку скромно внимание се посветувало на оваа драмо-летка, особено ако се има предвид дека таа е првиот објавен (како книга) и на официјална сцена одигран драмски текст од македонски автор напишан по Втората светска војна. Впрочем, ако критички се согледа што сè било сегмент на сцената во тој период на и во преносна, и во буквална смисла партизанско настојување за остварување македонска сценска уметност, „Гладна кокошка просо сонуе“ се издвојува и како еден од ретките обиди за автентичен, драмски текст од македонски автор којшто не клони само кон догматска, дидактичка постановка.

Неспорно е дека со оваа драмо-летка, Конески не постигнува творечки резултат којшто е еквивалентен на оној што го постигнува со други сегменти на неговото творештво од тој период, заради што и не може да се перципира со истите високи вредносни оценки од книжевната наука. Но едновремено, исчитувајќи ја од временска дистанца којашто овозможува перцепција без обременетост од диоптријата

на општественополитичкиот контекст, сепак се доаѓа до констатација дека станува збор за постигнат завиден творечки резултат, па дури и импозантен за тоа време – творечки резултати којшто не е така лесно одминлив. Како што Конески, секавајќи се на своите средби со Вапцаров ќе рече дека во тој период, на него се гледало како на поет-почетник, а дури подоцна во неговата поезија се препознале вредностите што таа ги поседувала (Андреевски 2020), така и за „Гладна кокошка просо сонуе“, денес може и треба да се рече дека е драмски текст со квалитети и одлики коишто не дошле до израз во критичката перцепција во периодот на и по неговото настанување, но може да се забележат со микропрочитот што би се остварил со денешното книжевно искуство.

„Тоа е хумористичен текст, во еден чин. Се работи за една комична ситуација, во која ги поставувам некои приврзаници на монархијата. Тогаш беше актуелно избирањето на формата на државата. Се разбира, се знаеше дека тоа ќе биде република, федерално установена. Но сепак, во меѓународниот контекст не беше без значење да се крева глас против монархијата.“ (Андреевски 1991: 160) Вака Конески говори за „Гладна кокошка просо сонуе“, и тоа четириесетина години по нејзиното настанување. Токму ваквиот контекст којшто го претставува и хронотопот на драмското дејство во едночинката се чини придонесува за нејзиното перципирање како ангажиран драмски текст, при што фокусот се става исклучиво на ангажираноста, а не и на анализата на текстот на други интерпретативни рамништа, секако книжевно-теориски.

Ваквото стојалиште се потпира и

на малку познатите информации коишто Конески ги споделува во разговорите со Цане Андреевски: „На премиерата случајно се најде и Радован Зоговиќ, тогаш дојден во Скопје по некоја работа. И Радован оценил дека е многу добра едночинката, ама дека не е опортуно баш во тој момент да се инсистира врз таа тема. И посветувал да не се прикажува натаму. Веројатно била меродавна политичката клима во тој момент. Почнале разговори со Шубашиќ во тој момент и не требало да се иритира другата страна или некои луѓе, што на некој начин биле сврзани, можеби не цврсто, со другата страна. Таа едночинка доживеа само една премиера. Но во провинцијата, јас случајно знам, еднаш во Струга, и подоцна, ја слушнав преку гласноговорникот. На улица се слушаше. Го читаа текстот.“ На тоа и Андреевски додава дека „со сигурност може да се рече дека таа живееше на сцената, но преку активноста на аматерските драмски групи.“ (Андреевски 1991: 161)

Имајќи ги предвид позициите на Зоговиќ во т.н. „судир на книжевната левица“, јасно е на кое интерпретативно рамниште е вреднуван и доживуван овој драмски текст од страна на тогашниот книжевно-политички естаблишмент. Но, од друга страна, се чини, интересот за текстот од страна на „обичното граѓанство“ во тој период не се должи само на потребата од своја сцена и на поврзаноста со самоидентификацијата во перцепцијата за Другиот што им се припишува на ликовите (иако тоа е во преден план), туку и на книжевните елементи на коишто почива текстот, а коишто иако интуитивно го прават привлечен за публиката.

Овојпат ќе посочиме само неколку од тие книжевни елементи – особености на текстот, коишто впрочем се и појдовни точки за натамошни навраќања и нови исчитувања на оваа драмолетка на Конески.

Во функција на формата – едночинка, Конески исклучително и изненадувачки вешто структурира текст во којшто заплетот претходи на драмското дејство. А за заплет избира добро позната книжевна стратегија – недоразбирањето и погрешното толкување на знакот. Драмското во текстот се засновува врз погрешно протолкуван, инаку долго очекуван, знак од страна на главните ликови. Неспорно е дека ваквата „драмска стапица“ ја има и во „Ревизор“ на Гогољ и во „Сомнително лице“ од Бранислав Нушиќ. Но, Конески оди и чекор понатаму. Од една страна, во заплетот што претходи на дејството на сцената е присутно, како што констатира Димитар Пандев, „непомирливо несфаќање на промената, како заслепено отсуство на слух за промената и на можноста од поинакво „читање“ на знаците: 'пукотницата' како етнокултурен знак, во дадена типична средина, со значење "веселба" наспроти 'пукотницата' како знак во услови на војна. Станува збор, значи, за семиотичко читање на знаците во зависност од сопствените (личните) очекувања на нови ситуации (говорни чиновни), за толкување на знакот во согласност со сопствениот поглед на свет, за некоординирана комуникација на ликовите со стварноста.“ (Пандев 2012: 33)

Но, од друга страна, во текот на самото дејство се појавува познатиот драмски момент на погрешна идентификација на дојденец врз основа на претходно добиена „доверлива“ информа-

ција – во овој случај пијаниот „четник“ во домот на главниот лик. Сепак, ваквото „драмско решение“ како стапица и за ликот и за публиката, употребено од Конески, иако претходно видено кај Гогољ и кај Нушиќ, а не помалку и во „Парите се отепувачка“ од Ристо Крле, веќе познат елемент-ситуација во драмската книжевност, во конкретниот книжевен моментум, не може да се смета за анахроно, бидејќи впрочем, само една година пред објавувањето и изведувањето на „Гладна кокошка просо сонуе“ го има и во „Недоразбирање“ од Албер Ками. Дури, без хиперболизација, ваквата поставеност на „драмска стапица“ пред и во дејството е и своевидно посебно значајно остварување во македонската драмска традиција, имајќи го предвид дотогашниот тек на развојот на македонското драмско творештво, доминантно свртен кон битовата драма. Оттука, евидентно е дека во осмислувањето и остварувањето на драмскиот текст, Конески го има ползувано своето знаење и искуство со драмските текстови како филолог, но евидентно, не станува збор за грубо шаблонизирано ползување на теоријата за оформување на текстот, затоа што се евидентни и отстапки од канонизираниите матрици. Сепак, ползувана е можноста таквата „драмска стапица“ да се искористи и за остварување хумор, што се чини во тој период има и културолошки, не само книжевни побуди – обичниот човек да се привлече кон театарот.

Семантички полни, но нестатични ликови, коишто не доживуваат иницијација, туку преку драмското дејство се јавуваат во едно книжевно промислено, грубо реално издание. Доминантното интерпретирање на ликовите, најве-

ројатно, во досегашните исчитувања се темели на атрибутите што им се припишуваат од самиот автор. Но, за да се вреднува од книжевен аспект, до потемелита интерпретација се доаѓа ако се оствари деконструкција на ликовите и ако тие се интерпретираат во својата суштина – како карактери. Односно, со деконструкција којашто вклучува и десекција на ликот што подразбира и деидеологизирање на текстот и негово перципирање без обременост со хронопотот, тие пред сè се ликови на секое секојдневје – тие не се само четници и бугарофили, туку пред сè се ликови коишто се слика, критика и исмевање на карактерите без суштинска подготвеност за борба и идеи, парадни карактери со лукративни побуди, коишто во општеството егзистираат само преку вклопување во општествената конвенција. Тие се критика и на карактерите, а само на површинско рамниште, интерпретирано во тогаш актуелниот хронопот се и критика на конкретните монархистички и големодржавни идеали, коишто им се припишуваат заради одредена ангажираност на текстот. Но, ангажираност којашто не е „книжевно зло“, односно не ги менува или одредува естетските димензии на текстот.

Неслучајно, во драмскиот текст покрај македонскиот, се јавуваат и српскиот, и бугарскиот јазик коишто ја имаат функцијата и на етикета на ликовите, во рамките на ангажираноста на текстот. Како што констатира и Пандев, „од јазичен аспект, оваа агитка го привлекува вниманието на читателот преку воспоставената диглосија кај одделни македонски родени зборувачи, претставени во драмата преку соодветни ликови како приврзаници на туѓи идео-

логии (српската, бугарската) по однос на употребата на македонскиот народен јазик наспроти употребата на српскиот односно на бугарскиот јазик. Целта на агитките, бездруго, била да се исмеат реакционерите на револуцијата.“ (Пандев 2012: 33)

Но, конкретната агитка, чијашто успешна инкорпорираност во драмскиот текст, повторно ја отсликува и филолошката претходна наобразба на Конески, сепак е „данок на времето“ и на потребата / идејата за ангажираност на конкретниот текст. Зад таа агитка е второто и од оваа временска перспектива, од книжевен аспект посуштинско интерпретативно рамниште на ликовите, коешто повторно упатува кон поимањето на карактери, дури и изворно согласно со античкиот книжевен модел на ликот.

„Гладна кокошка просо сонуге“ е драмски текст којшто се одликува со отсуство на класичната дидактична завршница, карактеристична за догматизираните ангажирани текстови. Имајќи ги предвид и развојните процеси на македонската книжевност, во случај на класично ангажиран текст, од него, во тој период би се очекувала груба дидактика. Ама во овој драмски текст ја нема, иако може да се препознае суптилна хротнопски контекстуализирана порака ако се отвори прашањето: *која е примернајша цел и употреба на ликовите на Конески?*

Оттука, се отвора и прашањето, дали при читањето на „Гладна кокошка просо сонуге“ без обременетост од општественополитичкиот контекст на времето на нејзиното настанување, ако се направи обид за деидеологизација на текстот и тој се помести во друг хронотоп, во книжевната анализа ќе доми-

нира подготвеноста на Конески преку драмски текст со класични, познати и препознатливи драмски стапици и елементи на структурирање на текстот и дејството, да отвори прашања за деконструкција на карактери, а не (само) на идеологии. Но едновременно се отвора и дилемата дали во конкретниот случај, таа подготвеност втемелена на филолошка ученост и авторската идеја се искористени во функција на ангажираноста на текстот или пак потребата од ангажираност е искористена за да се оствари многу посуштински драмски приказ на еден „вредносен систем“ на карактери. Несомнено, за која од двете алтернативи и да се одлучиме, ако се има предвид дотогашниот книжевен контекст и општественополитичките околности во коишто се развивала македонската култура, од книжевен аспект, „Гладна кокошка просо сонуге“ е мошне успешно, солидно книжевно остварување коешто содржи атрибути на еден подготвен драмски автор, со познавање на структурата на драмскиот текст. Но, и автор којшто веќе умеел да води „игра во драмскиот текст“, со заплет пред дејството и пред појавување на ликовите на сцената, со кулминација којашто всушност во текот на дејството го „заменува“ класичниот заплет итн. Оттука, релевантно и издржано е и ако се прашама какви драмски остварувања ќе се случеа од неговото перо, ако Конески од авторска перспектива и натаму бил посветен и на драмскиот израз.

Неспорно е дека при денешното препрочитување, овој текст се чини одново актуелен. Таа актуелност се должи и заради сегменти коишто се припишуваат на неговата ангажираност (односот

кон македонскиот народ и македонскиот идентитет од страна на приврзаниците на балканските големодржавни интереси), што упатува на една културолошка димензија за уште тогашна авторски посведочена свесност за круцијалното значење на овие едновремено општественополитики и културолошки прашања. Но сепак, актуелноста може да биде остварена и надвор од таквиот контекст и надвор од конкретната културна средина, затоа што зад првото интерпретативно рамниште се драмата на карактери и драмски отворените прашања коишто не нужно мораат да имаат (само) национална или идеолошка обоеност. Тие може и треба во натамошните исчитувања на ова дело на Конески да се согледуваат и интерпретираат и мултидисциплинарно, при што конкретните идеологии во прочитот може се заменат со некои други, од друг хронотоп. А тоа убедени сме ќе доведе до заклучок дека мошне посуштинско интерпретативно рамниште е она во коешто „Гладна кокошка просо сонуе“ е едночинка – драма на карактери.

Иако за овој текст не можеме да говориме како за пресвртен во историјата на македонската драма, се чини од културолошки аспект, според запишаните сведоштва, тој бил исклучително соодветен за привлекување на „обичниот човек“ кон театарската сцена. Дополнително, ја најавува и натамошната посветеност на Конески и на кратките форми и на фолклорот, на што сигнално укажува насловот „Гладна кокошка просо сонуе“, којшто остварува длабока семантичка врска со содржината на драмскиот текст, и тоа не на првичното интерпретативно рамниште.

Едновремено, преку повторното

исчитување на овој драмски текст, одново може и треба да се отвори темата за приврзаноста на Конески кон хуморот – приврзаност за којашто и самиот тој посведочува не само преку личниот ангажман во „Остен“, туку и преку споделените ставови во разговорите со Цане Андреевски. Во тие разговори, тој настапува од позиција од којашто хуморот се согледува и перципира како суштествен за книжевното дело (Андреевски 1991). Накусо, драмолетката на Конески се вбројува меѓу книжевните дела коишто се негација на тезата за естетската (не) вредност на хуморот, којашто долго беше присутна во книжевната наука, реферирајќи уште на античките гледишта дека хумористичното е одлика на т.н. ниска книжевност, наспроти високата уметност на трагичното.

* * *

Се чини неспорна е констатацијата дека за „Гладна кокошка просо сонуе“ не може да се говори / пишува со вонсериски и глорификаторски оценки за творечкиот резултат на естетски план во севкупниот контекст на дотогашната јужнословенска книжевност, а и ако се имаат предвид искуствата од натамошното македонско драмско творештво. Но со сите книжевни и културолошки особености коишто се одлика на „Гладна кокошка просо сонуе“, овој драмски текст не е и не треба да се перципира како книжевна, творечка осцилација на младиот Конески и да се „заобиколува“ во опсервирањето и валоризирањето на неговиот творечки опус. Впрочем, доколку се имаат предвид околностите коишто го окружуваат книжевниот развој во втората половина на четириесеттите години на минатиот век, од книжевна перспектива, оваа

драмолетка е значајно остварување, и тоа не само во македонскиот, туку и во севкупниот јужнословенски контекст, бидејќи како творечки резултат е далеку над просечноста на тогаш актуелниот ангажиран книжевен текст.

Иако е јасен поводниот карактер на „Гладна кокошка просо сонце“, со своите книжевни квалитети, ова дело е и додадена вредност во опусот на

Конески. Сепак, тоа е согледливо само со микрочитање на текстот, со книжевна и културолошка диоптрија. Но, напомените и констатациите од овој прочит се само увод во микрочитањето на единствениот објавен драмски текст на Конески. Микрочитањето ќе треба допрва да се случи, бидејќи „Гладна кокошка просо сонце“ е книжевна и културолошка неслучајност...

Библиографија

- Андреевски, Ц. (1991). *Разговори со Конески*. Скопје: Култура.
- Калсон, М. и др. (1998). *Теорија на драмата и шаеатарот*. Скопје: Детска радост.
- Конески, Б. (1945). *Гладна кокошка просо сонце*. Скопје: Државна штампарица „Гоце Делчев“.
- Пандев, Д. (2012). Заложбите на Блаже Конески за македонскиот јазик и литература. *XXXVIII Научна конференција на Меѓународниот семинар за македонски јазик, лиџераџура и кулџура (Охрид, 14-15 јули 2011) – Лиџераџура*. Скопје: Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје – Меѓународен семинар за македонски јазик, литература и кулџура, 27-47.